

Ревунець Анатолій
к.вет.н., доцент, декан

Гришук Геннадій
к.вет.н., доцент

Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир

СОНОГРАФІЧНА ДІАГНОСТИКА ПАТОЛОГІЇ ЯЄЧНИКІВ У КОРІВ-ПЕРВІСТОК

Патологія яєчників – одна з найпоширеніших причин симптоматичної форми неплідності корів. У високопродуктивних корів-первісток найчастіше діагностуються гіпофункція, персистентне жовте тіло тільності та кісти яєчників [1–3]. Вони переважно перебігають сумісно і шляхом ректальної пальпації виявити характерні зміни не завжди вдається.

Ультразвукове дослідження є одним із сучасних та ефективних методів діагностики і стало незамінним джерелом інформації про стан внутрішніх статевих органів, що дає можливість визначити їх фізіологічний й патологічний стан, стадію статевого циклу, час оптимального осіменіння корів [2, 5, 6].

Метою нашої роботи було провести сонографічне (ультразвукове) дослідження репродуктивних органів у корів-первісток при патологіях яєчників за допомогою ветеринарного ультразвукового апарату «Трінга» (Tringa Vet).

Ультразвуковим скануванням яєчників при різній патології вивчали структуру тканин та утворень за їх акустичним проявом (ехогенністю). Визначали також розміри гонад, структуру, кількість та величину фолікулів. Перед ультразвуковим дослідженням (УЗД) проводили ректальне, яким визначали стан яєчників (форму, розмір, консистенцію, болючість).

При ректальній пальпації внутрішніх статевих органів корів-первісток встановлено, що яєчники гладенькі, щільної консистенції, мають видовжено-овальну форму, довжиною 1,2-1,0 x 0,4-0,8 см. Шляхом УЗД, окрім підтвердженої овальної форми і рівної поверхні яєчників, виявлено однорідність низької ехогенності тканин кіркової зони та 3-4 везикулярних фолікулів, діаметром не більше 3 мм. Це вказує на те, що патологічних змін кіркового та судинного шару яєчників не встановлено, а наявність у судинному шарі «дрімаючих» везикулярних фолікулів свідчить про низький рівень гіпофізарних гормонів, які гальмують фолікулогенез і клінічно проявляється анафродизією. За тривалої анафродизії кількість везикулярних фолікулів не змінюється, але вони поступово зміщуються в кірковий шар.

У ході сонографічного дослідження яєчника при його гіпотрофії відмічали виражену неоднорідність ехоструктури тканин, підвищену ехоцильність білкової оболонки, наявність дрібних ехонегативних утворень та відсутність фолікулів. Ехопозитивні утворення діагностували в ділянці яєчничкової частини яйцепровода.

Склероз яєчників проявляється глибшими морфологічними змінами тканини. На ультразвуковому знімку, яєчники гладенькі та округлої форми. У їх кортикальному шарі наявні ехонегативні ділянки, округлої форми, склерозовані, оточені щільною капсулою, а в мозковому шарі з'являлись дифузні фіброзні утворення.

Отже, при гіпотрофії і склерозі яєчників спостерігали закономірні зміни, які вказують на поглиблені деструктивні процеси в тканинах, тобто фолікули не візуалізуються, границі між тканинами мозкового і кіркового шару відсутні, а в тканинах яєчника локалізується значна кількість ехопозитивних тяжів.

Значні проблеми у відтворювальній функції корів-первісток викликають кістозні патології яєчників. Кісти є початком склеротичних змін в тканині яєчника, їх формування – хронічний довготривалий процес. Пальпаторно при даній патології діагностували: значне збільшення розмірів та кулеподібну форму яєчників і наявність флюктуючих порожнин.

Основними ознаками кісти при сонографії є наявність в яєчнику рідини, а різниця між лютеїновими і фолікулярними кістами диференціюється по товщині та ехогеності їх оболонок. В процесі УЗД діагностували фолікулярну кісту округлої форми із тонкими, рівними і чіткими стінками, її вмістиме було ехонегативне з гіпоехогенними включеннями. В подальшому з фолікулярної кісти утворювались нові аналогічні пустоти (полікістоз), які щільно прилягають одна до одної тонкими стінками. Найчастіше спостерігали двокамерні кісти. В окремих випадках кількість камер буває більшою: нами виявлено п'ять кістозних камер і підвищеної ехоцильності тканинні перегородки.

Таким чином, аналізуючи отримані результати досліджень та літературні дані, нами зроблено висновок, що використання у ветеринарній акушерсько-гінекологічній практиці УЗД приладу Tringa Vet дозволяє встановити причини неплідності, зокрема на ранніх стадіях патології і з'ясувати зміни стану яєчників. Слід

відмітити, що сонографічна діагностика статевих органів – це доступний, ефективний та економічно обґрунтований метод дослідження, який дає змогу здійснювати візуальний контроль стану й особливостей структури репродуктивних органів.

Література

1. Харута Г. Г. Прогнозування відтворної функції корів [Текст] / Г. Г. Харута. – К., 1999. – 63 с.
2. Діагностика гінекологічних хвороб корів із застосуванням сонографії [Текст] / Г. Г. Харута, В. В. Власенко, Д. В. Подвалюк [та ін.] // Вісн. Білоцерків. держ. аграр. ун-ту : зб. наук. пр. – 2000. – Вип. 13. – Ч. 1. – С. 202–206.
3. Ревунець А. С. Неплідність у великої рогатої худоби в Житомирській області, заходи ліквідації та профілактики [Текст] / А. С. Ревунець, Г. П. Гришук, Г.М. Калиновський // Вісн. держ. агроєколог. ун-ту. – 2007. – Вип. 2 (19). – С. 37–41.
4. Кулистикова Т. Очевидная диагностика [Текст] / Т. Кулистикова // Агропрофи. – 2010. – № 8. – С. 36–40.
5. Курнявко Н. Ю. Ультразвуковая диагностика стельности КРС [Текст] / Н. Ю. Курнявко // Актуальные проблемы современного аграрного производства. – 2008. – С. 93–95.